

kovaným nebo takovým, z nichž kolky byly sňaty, vzhled bankovek kolkovaných ve smyslu zmíněných ustanovení, tedy peněz, tím, že na ně nalepil kolky, jež nebyly úplné, nýbrž sestávaly z rozstříhaných částí kolků pravých, při čemž úzký proužek kolku scházel. Nesestavil tedy obžalovaný jen z nekolkované bankovky, tedy peníze z oběhu vzatého, a z celého, neporušeného pravého kolku bankovku, by ji udal za platný peníz, což by samo o sobě naplňovalo skutkovou podstatu § 2 cit. zák., nýbrž zřídil cosi bankovce československé podobného, s ní dle zrakového dojmu zaměnitelného, z bankovky nekolkované a z něčeho, co nebylo kolkem v uvedeném smyslu, byť i sestávalo z částí kolku takového, by výrobek svůj udal za pravý peníz. Takováto činnost je napodobením, paděláním ve smyslu § 1 cit. zák. O skutkové podstatě § 2 nemůže býti dále řeči proto, že obžalovaný rozřezáváním kolků nepozměňoval peníze nebo kolky, by je udal za peníze nebo kolky vyšší hodnoty. V náležitosti posléze uvedené nespočívá jen subjektivní náležitost této skutkové podstaty, nýbrž i objektivní předpoklad, že pozměnění (porušení, § 4) je způsobitelným prostředkem k vyvolání dojmu peněz (kolků) vyšší hodnoty, což se obžalovanému ani za vinu neklade, ani dle povahy věci v činu jeho shledati nedá, zvláště když obžalovaný rozřezané kolky nalepoval na bankovky znějící na ty obnosy, kterým kolky odpovídaly, a nikoliv na bankovky znějící na obnosy vyšší. Z řečeného je však zároveň patrné, že rozsudek nestojí na správném právním stanovisku, pokud ve svém druhém výroku enuciátovém a příslušné části důvodů rozhodovacích podřaduje ustanovení § 2 cit. zákona onu činnost obžalovaného, při níž rozřezané (neúplné) kolky byly nalepovány na bankovky původně nekolkované. Kdyby byl obžalovaný opatřoval nekolkované bankovky, tedy peníze z oběhu vzaté, úplnými kolky pravými, by je udal za platné peníze, byl by se arcí dopustil zločinu dle § 2 cit. zák. Než obžalovaný napodobil platné peníze v úmyslu, padělky udati za pravé peníze, použil k tomu cíli nekolkováných bankovek, o nichž rozsudek předpokládá, že obžalovanému zůstaly, poněvadž jich nedal okolkovati, nebo že jiným nevysvětleným způsobem jich nabyl, a neúplných kolků sestavených z ústřížků vyšetřených při manipulaci shora dotčené. Tato činnost jeho spadá tedy rovněž pod hledisko § 1, neliší se pro tu jedinou okolnost, že použité bankovky nebyly ani původně kolkovány, podstatně od případů, ve kterých obžalovaný použil bankovek již okolkováných. Není tedy obžalovaný zkrácen, byla-li jeho trestná činnost z části posazována dle mírnějšího ustanovení, nežli odpovídalo zákonu.

Čís. 160.

Předražování. Ke skutkové podstatě přečinu pletich dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. se vyhledává, by si byl pachatel vědom hospodářské neoprávněnosti svého počínu; nestačí, opomenul-li pouze zjednatí si informace, zda prodatel jest oprávněným výrobcem a kupitel detailistou.

(Rozh. ze dne 13. března 1920, Kr I 340/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa M. do rozsudku zemského trestního

soudu v Praze ze dne 26. května 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., a zprostil jej dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby.

Důvody:

Právem uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti č. 9a) § 281 tr. ř. Nalézací soud vyřkl, že tvrzení obžalovaného, že pokládal Karla A., od kterého kávové náhražky koupil, za výrobce a Antonína S. ve Vídni, kterému náhražky ty prodal, za detailistu, není výsledky průvodního řízení vyvráceno. Tomuto výroku dlužno rozuměti jen tak, že nalézací soud věří obžalovanému, že prodatele považoval za oprávněného výrobce a kupitele za detailistu a dlužno proto ze zjištění toho při posuzování daného případu vycházeti. Zjištění toto vede pak v první řadě k závěru, že tu nepřichází v úvahu řetězový obchod. Neboť vzhledem k uvedenému zjištění nebyl jednáním obžalovaného přechod zboží s výrobcem ku spotřebiteli neoprávněným způsobem prodloužen anebo stížen a nelze proto za to míti, že by se obžalovaný byl do pravidelného oběhu zboží vsunul jakožto hospodářsky neužitečný článek. Ani nalézací soud neshledal v jednání obžalovaného řetězového obchodu, avšak jen pro nedostatek subjektivních předpokladů tohoto přečinu, vycházející z úvahy, že by obžalovanému bylo lze klásti za vinu tuto formu přečinu jen tehda, kdyby se jí byl dopustil úmyslně a vědomě. Než náhled tento, mimochodem jen budiž podotknuto, není potud správný, pokud vyžaduje ke skutkové podstatě obchodování řetězového přímého úmyslu, jak je tento vytknut v § 1 tr. z. Stačilo úplně, když pachatel jest si dosahu svého počínání, totiž způsobilosti jeho zdražiti předmět potřeby pro konsumenta, vědom a přes to se ho dopouští; ba stačil by i dolus eventualis, kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný počítal s možností, že ani A. není výrobcem ani S. detailistou. Takového zjištění tu však není, naopak nalézací soud uvěřil, jak již shora uvedeno, obhajobě obžalovaného, že onen je výrobcem a tento detailistou. Nalézací soud shledal však ve skutku obžalovanému za vinu kladeném pouštění se do pletich ve smyslu § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., spatřiv pletichy v podstatě v tom, že obžalovaný nezjednal si jistoty o tom, zda jest prodatel oprávněným výrobcem a kupitel detailistou. Naproti tomu dlužno především uvést, že nelze žádati na obchodníku, by již předem nevěřil obchodníku a oproti platné zásadě poctivosti a důvěry v obchodě se první o jeho tvrzení zevrubně a bezpečně informoval. Nehledíc k tomu, dopustil by se obžalovaný tím, že si potřebných informací nezjednal, pouze opomenutí; kulposně však čin trestní, obžalovanému za vinu kladený, spáchán býti nemůže. Jedná se arciž o přečin, při kterém, jak již shora naznačeno, dolosnost není podmínkou trestnosti. Tolik však nutno i zde žádati, by pachatel byl si vědom hospodářské neoprávněnosti svého počínání, t. j. vztahu mezi jeho činem a tísní hospodářskou na straně chráněného spotřebitele. Zjištění takového vědomí však rozsudek neobsahuje, důsledkem čehož není dána skutková povaha přečinu dle § 23, č. 4, citovaného nařízení, ani pokud jde o pouštění se do pletich. Prohřešil-li se obžalovaný nějakou neobezřetností snad proti předpisům správním,

zejména proti předpisům nadřízených úřadů pro vyživování obyvatelstva ze dne 21. května 1917, č. 230 ř. z., nepadá v tomto případě při posuzování, jde-li o přečin dle § 23 císařského nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., na váhu.

Čís. 161.

Předražování. Není zbytečným článkem převodu zboží od výrobce ku spotřebiteli ten, kdo zboží zpracuje a zpracované dále prodává.

Okolnost, že prodatel věděl, že kupitel nekupuje zboží pro sebe, nýbrž za účelem výměny za zboží jiné, nezakládá sama o sobě skutkovou podstatu řetězového obchodu.

(Rozh. ze dne 13. března 1920, Kr I 396/19.)

Nejvyšší soud jako zrušovací soud vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Rudolfa R. do rozsudku krajského soudu v Ml. Boleslavi ze dne 11. července 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23 cíl. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. a obžalovaného dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby zprostil mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek uznává obžalovaného vinným přečinem řetězového obchodování dle § 23 cíl. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. proto, že v červenci 1918 provozoval s masem, tudíž předmětem potřeby, řetězový obchod. Dle důvodů svých klade rozsudek obžalovanému za vinu, že, koupiv jakožto řezník od rolníka S. krávu, porazil ji a prodal větší část masa z ní třem rolníkům jen za tím účelem, by si mohli za maso opatřit uhlí. V jednání tomto spatřuje nalézací soud obchodování řetězové, poněvadž obžalovaný neprodal maso konsumentům, nýbrž osobám, které je zase vyměnily za uhlí, ježto dle svého doznání dobře věděl, že osoby ty jen za tímto účelem maso kupují, takže nelze pochybovati, že si byl vědom toho, že svým neprospěšným vsunutím přechod zboží do konsumu ztěžuje. Zmateční stížnost obžalovaného právem proti tomuto výroku o vině uplatňuje důvod zmatečnosti dle č. 9 lit. a) § 281 tr. Správna je její námitka, že obžalovaný za okolností daného případu nemůže býti pokládán za hospodářsky zbytečný, neužitečný, se stanoviska spotřebitelova neprospěšný článek převodu zboží z výroby do spotřeby. Obžalovaný je řezník, jako takový koupil krávu, porazil a rozrušil ji a maso (z větší části) rozprodal způsobem shora uvedeným. Prodával tedy nikoli to, co si odběratel jeho mohl s obejitím jeho koupiti přímo od výrobce, nýbrž naturální produkt po řemeslném zpracování a v té podobě, jak si ho spotřeba žádala, a u pěstitele dobytka přímo dosíci nemohla. Právem poukazuje stížnost k tomu, že přece nelze žádati po spotřebiteli bytí i většího množství masa, by si kupoval přímo u pěstitele celé dobytce. Jestliže tedy obžalovaný v mezích svého živnostenského zaměstnání koupil dobytce a rozprodal maso z něho, nelze neuznati, že nejen se nevsunul zbytečným a hospodářsky neodůvodněným způsobem do